

Előfizetési ár:

Egész évre	--- 4 K.
Fél évre	--- 2 K.
Negyed évre	--- 1 K.
Egyes szám	--- 20 f.

AZ ERDŐ

Hirdetések

egy hasábos garmondszedés milliméter soronként 10 fillérrel, táblázatos és garmond betűnél kisebb betűfaj szedés másfélszeres egységárral számítatik. — Az egész oldal négy hasáb széles.

Előfizetőknek az álláskezeslet és kínálat rovata rövid közlésekre díjtalanul áll rendelkezésre.

Szerkeszti:

BALOGH ERNŐ
m. kir. erdőtanácsos.

Erdészeti és vadászati szaklap kisebb erdők birtokosai és kezelői, erdészeti altisztek, erdőőrök és vadőrök részére.

TULAJDONOS ÉS KIADÓ AZ ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET.

Az előfizetési ár «Az Erdő» kiadóhivatala czimén Budapest, V., Alkotmány-utca 6. szám alá küldendő. Ide intézendők a lap szétküldésére vonatkozó reklamációk is.

A lap szellemi részére vonatkozó levelezés (kéziratok stb.) «Az Erdő» szerkesztőségéhez, Budapest, V., Zoltán-utca 16. sz. intézendők. Kéziratok vissza nem adatnak.

«Az Erdő» munkatársai megfelelő írói tiszteletdíjban részesülnek, a melyet a szerkesztőség évnegyedenként utalványoz. A lap után netalán származó tiszta jövedelem teljes összegében az Orsz. Erdészeti Egyesület által kezelt oly alap javára fordítatik, a mely — később meghatározandó módon — e lapra előfizető erdészeti altisztek, erdő- és vadőrök javára fog szolgálni.

TARTALOM.

- Az erdőaltiszt védkerületi teendői. (Tomasovszky Imre.)
Az ungvári m. kir. főerdőhivatali kerület altisztii személyzetét segélyző egyesület eddigi működésének eredménye.
Ködben. (Sz. F.)
Gazdasági tanácsadó: Pulykafiókák felnevelése, etetése és gondozása. (bl.)
Különlélek: Halálozások. — Diőevés. — Kigyóméreg. — A japán és kínai munkabérek. — Hogyan védekeztek hajdan a hőség ellen.
Hivatalos közlemények: Rendelet a szőlők vadászati jogának bérbeadása tárgyában.
Változások az erdészeti szolgálat köréből.
Szerkesztői üzenetek.
Tárca. Szent Antal segítsége. (M. Hrabovszky Julia.)

Az erdőaltiszt védkerületi teendői.

Irta: *Tomasovszky Imre*, m. kir. főerdőmérnök.

(Folytatás.)

II. Rész.

X. Fejezet. Írásbeli teendők.

A külső szolgálati teendőkkel szorosan kapcsolatosak azoknak kiegészítő részei az írásbeli teendők. Ezeknek végzése is nagyfokú gyakorlatot s kellő jártasságot kíván; miért is az alábbiakban mindazokat az írásbeli teendőket felsoroljuk, a mik a védkerületi szolgálat kifogástalan ellátásához okvetetlenül szükségesek.

Az erdőaltisztnak például a kincstári erdőgazdaságokban szolgálati könyvet vezetnie, sürgős és el nem odázható esetekben írásbeli jelentéseket kell tennie. Hogy az üzemmel s a gazdálkodással kapcsolatos adatokat kellő időben bejelenthesse, a határidős beadványokról jegyzéket kell vezetnie, a védkerületében előforduló s házilag eszközölt különféle munkálatokról bérjegyzékeket kell szerkesztenie; egyes erdőgazdaságokban megkívánják a havijelentések készítését is. A szolgálat kifogástalan elláthatása czéljából a rendeletgyűjtemény vezetése nagyon jónak bizonyult. Hogy az erdőaltiszt a védkerületében előírt fő-, elő- s mellékhasználatokról évenként kellő tájékozással bírasson, a favágatási, erdőmívelési tervekivonatok és legeltethető erdőrésztetek kimutatását védkerületére vonatkozólag főnökétől kikéri; az erdőtermények árusítása s a vásárló

közönség kérdéseire pontos válaszok adhatása czéljából erdőtermény-árjegyzékkivonatot készít; ezenkívül a gondjaira bízott leltári tárgyáról kimutatást vezet.

Kivánatos, hogy az erdőaltiszt a védkerületét érintő szerződésekről is kellőleg informálva legyen; miért is e célra vezeti a szerződések nyilvántartóját stb. Minden komoly, szorgalmas és pontos erdőaltisztnak az írásbeli teendőket is mindig lelkiismeretesen kell elvégeznie.

1. *A szolgálati könyv vezetése.* Egyes erdőgazdaságokban (például a kincstárnál, magánbirtokosoknál stb.) abból a czélból, hogy az illető erdőaltiszt védelmére bízott kerületnek üzemi-, védelmi-, erdősítési- s más egyéb teendőiről s illetőleg az erdőaltiszt foglalkozásáról mindig tájékozást vehessen szerezni, az erdőaltisztnak «Szolgálati könyv»-et kell vezetnie.

A «Szolgálati könyv»-be röviden naponként mindazok az események jegyzendők be, a miket a nap folyamán a védkerületben látott, hallott, tapasztalt. A bejegyzésnek a valóságnak megfelelően kell történnie.

Ennélfogva a «Szolgálati könyv»-be bevezetendők naponként a fa termelésénél (döntés, gallyazás, kérgezés, kúpolás, megfordítás, lebocsátás, tűzifatermelés, számbavétel, felmérés stb.); a fa szállításánál (úsztatás, tutajozás, tengelyen, erdei vasúton stb.); a fának raktárakban való értékesítésénél (fuvarozás, átvétel, elárusítás, illetményeseknek kiadás stb.); az előhasználatoknál (tisztító vágások, gyéritések); az erdei mellékhasználatok gyakorlásánál (erdei, havasi legeltetés, az erdei fű, az erdei lomb, az erdei alom, a makkoltatás, mezőgazdasági köztreshasználat, erdei gyümölcsök, a cserző anyagok, a gyanta és terpentín, a tőzeg, a kö- és földbányák, a kisebb erdei mellékhasználatok stb.); az erdőtermények árusításánál; az erdőmívelésnél (csemetekerti teendők, erdősítési munkálatok, a fokozatos felújító vágás körüli teendők, a sarjerdők használata stb.); a madárvédelemnél, a halászatnál és vadászatnál (mesterséges fészekoduk kitétele, megfigyelése, téli etetés; madárvonulás megfigyelése; halikrák szállítása, gondozása, kiköltése, halászatra való felügyelet; a vadak tenyésztése s gondozása, felügyelet a vadászati berendezésekre, kártékony vadak pusztítása, mérgezése, vadállomány védelme stb.); a száraz és vízi építkezéseknél

s erdőrendezési külső munkálatoknál (építési anyagok termelése, szállítása, kisebbszerű építkezések felügyelete, az erdőrendezési külső munkálatoknál segédkezés, a gazdasági műszaki beosztás védelme) s végül a védkerületben ritkábban előforduló teendőknél (erdőégések, segélynyújtás, természeti emlékek fenntartása, telefon, távirda, kísérletek, turisták stb. vezetése, meteorológiai megfigyelések, illetményföldek felügyelete, országhatárszéli erdőkben szolgálat stb.) eszközölt munkálatok.

Ha az erdőaltiszt szolgálatában főnökével, vagy az erdőgazdaságot intéző más erdőaltiszttal, vagy netán a királyi erdőfelügyelővel, illetőleg helyettesével találkozik, szolgálati könyvét megvizsgálás s esetleges rendletek bejegyzése céljából minden felszólítás nélkül előmutatni tartozik.

Törlések, vakarások a bejegyzéseknél kerülendők; továbbá az erdőaltiszt a szolgálati könyvét tisztán tartani s az elrongyolástól megőrizni tartozik.

A szolgálati könyv vezetésére, a szolgálati könyv netaláni elvesztésére, az erdőaltiszt áthelyeztetése folytán annak átadására s egyéb tudnivalókra vonatkozólag a felettes hivatal rendeletei az irányadók; szolgálatba való belépésekor kérjen ezekre az erdőaltiszt utasítást, hogy tévedéseknek elejét vegye.

2. *Jelentések tétele.* Az erdőaltisztnak mindazokról a munkálatokról, a mik védkerületében eszközöltetnek, időnkint szóbeli, sürgős esetekben pedig, mikor a munkálatok hátránya nélkül azoktól el nem távozhat, írásbeli jelentéseket kell tennie.

A jelentések rövidek legyenek s mindarra kiterjeszkedjenek, a mi a dolog érdemére fontos. Ezt a szabályt főleg az írásbeli jelentéseknél kell betartani.

a) *A szóbeli jelentések.* A szóbeli jelentések megtartására az erdőgondnok havonként, vagy szükség szerint rövidebb időközökben is kihallgatást tart, a melyen az erdőaltiszt a védkerületébe tartozó üzemi és másnemű munkálatokról, teendőkről, azok előhaladásáról stb. részletes jelentést tesz s ugyanez alkalommal a további teendőkre nézve útbaigazításokat kér.

Szerző erdőgondnoki szolgálati beosztásának ideje alatt az óvizi m. kir. erdőgondnokság kerületében az erdőaltisztekhez ilyen kihallgatások alkalmával egyebek közt az évszakok tekintetbe vételével a következőkre vonatkozó kérdések is intéztettek: Bárczák beadása; Bányák felügyelete; Bérjegyzékek beadása; Csemetekertek állapota, teendők; Dúvadak kárai; Erdőkárügyek; Erdősítések állapota; Fagykarak; Fautalványok ügye; Halikrák állapota; Haszonfa döntése, szállítása; Határdombok ügye; Havi jelentések; Illetménytüzifa szállítása; Illetménytüzifa termelése; Illetményen felüli tüzifa; Illetménytüzifa átvételéről nyugták beadása; Kezelési épületek állapota; Kéményseprés; Kőbözések beadása; Mérőszalagok, átlalók kicserélése; Legeltetés; Lőjegyzék beadása; Orvhalászat; Orvadászat; Pisztrángállomány megfigyelése; Rendeletek közlése óról-óra; Siketfajd kihallgatás; Száraz fa; Szenítések; Széltörések; Szolgálati fegyverek karbantartása; Szú-rovar; Tüzek; Vadkarak és Vadászat tartása. Ezekre a kérdésekre adott feleleteken kívül természetesen minden erdőaltiszt külön jelentést tett még védkerületének egyéb ügyeiről is. Ha az erdőaltiszt netán betegsége miatt nem jelenhetett volna meg a kihallgatáson, rövid írásbeli jelentést tett; ha pedig súlyos beteg volt, a helyettesének kellett jelentést tennie.

TÁRCZA.

Szent Antal segítségé.

Irta: M. Hrabovszky Julia.

Özvegy Wéber Józsefné — a gazdag Wéberné, mint őt a szomszédok nevezték — nagyon felindult, mikor neki egy ötezer forintos váltót bemutatnak, melyen az ő neve állott mint jótállóé és Rónaszéky Kálmán, a veje, mint kibocsátó szerepelt. A kövér, rövid nyakú asszony biborvörös lett, a nyakán kidagadtak az erek, lihegett, úgy, hogy a váltót prezentáló ágens azt hitte, hogy a vastag asszonyt mindjárt megüti a guta. De nem. Wéberné, miután első felindulását legyőzte, egészen hidegvérűen elintézte az ügyet. Egy napi halasztást kért, hogy a szükséges összeget előkészítse és miután az ágens betette maga után az ajtót, szinte diadalmasan kiáltott fel: «Végre a hatalmamban vagy!»

A vejére gondolt, a büszke, rátartó Rónaszékyre, ki nagyúri nembánomsággal elpazarolta nejének hozományát, egyre zsarolta az anyósát és azért mégis félvállról beszélt a «vastag péknéről», mert csak így nevezte őt, ha bizalmasaival róla beszélt.

Néhány év óta elkecseregett harcz folyt Wéberné és a veje között. Az anyós, miután belátta, hogy veje a javíthatatlan, könnyelmű emberek közé tartozik, kik velükszületett ösztönüknél fogva az utolsó fillérüket is mosolyogva dobják oda valami haszontalanságért, azon volt, hogy elválassza tőle a leányát. Csakhogy ez nem ment könnyen. Leánya, a szép, szenvedélyes Magda, hallani sem akart a válásról. Még mindig rajongóan szerette a férjét, azt a ritka szép, hódító embert, a ki külsőleg példányképe volt a tökéletes gentlemannek, ügyes volt, mint a róka és a feleségével elhitetett a mit akart. Az elhitetéshez Rónaszéky egyáltalán értett. Elbűvölő modorával meg tudott ő nyerni mindenkit, ezzel hálózta be az asszonyokat, jóbarátait és bizonyos nimbuszra is tett szert, a mi sokszor takarta több mint meggondolatlan tetteit. Mert ha pénzre volt szüksége, nem volt válogató, ha pedig pénz volt a zsebében, igyekezett azon mihamar tudadni.

Rövid idő alatt hágott a nyakára tekintélyes apai örökének is, ügyvédi irodája nem jövedelmezett, adóságai egyre szaporodtak. A helyzete kezdett kétségbeejtővé válni, mikor Wéber Magdát, a meggazdagodott egykori pékné leányát ajánlották neki feleségül. Nem habozott egy perczig sem s mivel a leány szép volt, ez

b) Az írásbeli jelentések. Írásbeli jelentéseket csakis a legsürgősebb s olyan esetekben tegyünk, a mikor a szolgálat hátrányára lenne a munkálatok vezetésétől és felügyeletétől való eltávolításunk. Ilyenek az árvíz-károk, elemi csapások, erdőtüzek, erdőégések, széldöntések stb. Ha rovarkárokat veszünk észre, vagy nagymérvű hónyomásokot, hótöréseket, zuzmaratöréseket, avagy nagyobb mennyiségű álló száraz fát, facsoportot stb. fedezünk fel, addig is, míg részletes jelentést tehetünk, nem árt, ha rövid írásbeli jelentést teszünk; például e hó 5-én, délután az «A» gazdasági osztály, I. vágássorozat, 2. tagjának, 35. sz. erdőrészletben, annak kelet felé eső részén nagymérvű, becslésem szerint mintegy három kat. holdra terjedő széldöntést fedeztem fel stb.

(Folytatása következik.)

Az ungvári m. kir. főerdőhivatali kerület altiszti személyzetét segélyező egyesület eddigi működésének eredménye.

Az egyesület 1898. évben július 24-én alakult. Az első három évben segélyeket nem folyósított, a kamatokat az alaptőkéhez csatolta; 1901—1906. években is csupán temetkezési segélyeket nyújtott, míg 1907. évtől az alapszabályszerűleg előírt minden esetben segélyezett.

A havonta befolyó tagsági díjak az alapszabály értelmében mindenkor az alaptőkéhez csatoltatnak, mely az osztrák-magyar I. általános tisztviselő-egylet bányász- és erdészeti takaréka és előlegtársulatnál Budapesten van elhelyezve.

Az alaptőke 6%-os osztaléka, mint segélyezésekre

kiadható összeg évente kivétetik és a radvanci hitelszövetkezethoz elhelyeztetik, hogy felhasználásig is kamatozzék.

Eszerint két tőke van:

1. az alaptőke, mely folyton nő és érintetlen;
2. a mozgó tőke, mely a kamatokból alakul és segélyezésekre évente teljesen felhasználható volna ugyan, de rosszabb évekre számító megtakarítások folytán szintén gyarapodik, mert hozzácsatoltatnak annak évközi kamatai, valamint a társas összejövedelekek tiszta bevételei is.

Az egyesület eddigi bevételeit, kiadásait, az alaptőke és a mozgó tőke évi gyarapodását a túloldalon levő táblázat mutatja:

A táblázatból kitűnik, hogy az alaptőke folyton nő s az utána fizetett osztalék is az évi segélyezésekre fordítható mozgó tőkét évente folyton nagyobbodó hányaddal (12. rovat) gyarapítja.

Erre való tekintettel 1913. évben az alapszabályok oly értelemben lettek módosítva, hogy az egyesület által nyújtható segélyek minél tágabb keretben legyenek eszközölhetők és később esetleg gyermeknevelési segélyek is legyenek kiutalhatók.

Ungvár, 1913 aug. 15.

Takács Miklós,

m. kir. főerdőmérnök, tb.
tag, egyesületi elnök.

Ködben.

Vadászembernek sok az ellensége. Vérig boszantja a galyszedő vénasszony is, mikor nagy alázatosan «Szerencsés jó reggelt!» kíván a gyanutlan cserkésző Nim-

az érdekházasság nem is került áldozatába. Hamar és könnyen hálóztta be ügyes modorával nemcsak a tapasztalatlan leányt, de a különben eszélyes péknőt is.

Magda, ki finom nevelésben részesült az angol kisasszonyoknál és előkelő társnői befolyása alatt már régen ilyen gentleman férjéről álmodozott, azonnal heves szerelemre gyuladt iránta, özv. Weberné pedig bizonyos tisztelettel tekintett fel az elegáns gentryre. Rónaszék biztos föllépése, nagyhangú hazudozásai imponáltak az egyszerű körhöz szokott naiv polgárasszonynak; a gavallér hízog beszéde, lebilincselő, finom modora megtévesztették, a fejébe szálltak, mint az italhoz nem szokott embernek a bor. Lépre ment, azt hitte, jó fogást csinált a hangzatos nevű ügyvéddel és örömmel adta hozzá a leányát. Eleinte minden jól ment. Magda úszott a boldogságban, Rónaszék kedvérevalónak találta szép fiatal feleségét, örült a jólétnek, szórta a pénzt és szeretetreméltó volt az anyósával is. Csak mikor annak kezdtek a szemei felnyitni és belátta, hogy a veje nem dolgozik, csak Magda hozományát költi, piszkosabbnál piszkosabb adósságok kerülnek felszínre és az anyós végre azt merte mondani: «ne tovább», bomlott meg köztük a barátság.

Weberné gyanakvó lett veje iránt, Rónaszék kimé-

letlen, megvető modort vett fel anyósával szemben. Nem félt tőle, mert Magdát uralta és anyósát hatalmában tartotta leánya és három pompás unokája által. Rónaszék nagyon ügyes volt, tudta, hogy e három gyermek élő lányszem, mely hatalmas erővel fűzi hozzája ezt a két nőt, a felesége szerelme pedig megvédi őt mindentől. Rég elpárolgott ugyan már Magda iránti szerelme és nem egy futó szeszélye támadt és lett ki-elégítve nyolcz évi házassága alatt, mert hiszen Rónaszék képtelen volt bármit is megtagadni magától, éppen olyan kevéssé az ingyencz falatot, mint az ingyencz falatok legfinomabbikát, az asszonyt; de azért volt gondja reá, hogy a feleségét edes tudatlanságban ringassa és elhitesse vele, hogy ő a férjek legjobbika. Magda ezért megbocsátott neki mindent, megbocsátotta az anyagi zavarokat, a nélkülözést, örömet adta zálogba utolsó darab ékszerét is, hogy rajta segítsen és majdnem kéjes érzés volt neki érte szenvedni. Ezért nem birt vele az anyja; hiába mondta neki, hogy a férje kártyás, kedveseket tart, nyomorba dönti valamennyiöket. Magda hitetlenül rázta szép fejét és a rajongók meggyőződésével felelte: «Elhiszem, hogy Kálmán néha kártyázik, megengedem, hogy úri passziói vannak és kissé könnyelmű, de nem igaz, hogy meg-

Sorszám	Az alaptőke				Kiadás										Átfutó bevétel*									
	év elején	nagyága		évi gyarapodása		mozgó tőke év elején		esetek száma	temetkezésre		betegsegélyre		apró-költség		összesen		az 5. rovat alatti összegből maradvány		osztalék, kamat és egyéb segélypénz évközből		összesen az év végén mozgó tőke			
		K	f	K	f	K	f		K	f	K	f	K	f	K	f	K	f	K	f	K	f	K	f
1.	1901	4531	55	1500	26	349	18	6	254	—	—	—	35	98	289	98	59	20	345	42	404	62		
2.	1902	6031	81	1326	—	404	62	4	237	—	—	—	59	55	296	57	108	05	341	04	449	09		
3.	1903	7357	81	1347	06	449	09	7	290	—	—	—	5	30	295	30	153	79	460	66	614	45		
4.	1904	8704	87	779	70	614	45	10	585	—	—	—	3	65	588	65	25	80	550	64	576	44		
5.	1905	9484	57	1077	89	576	44	13	513	06	—	—	3	21	516	27	60	17	621	65	681	82		
6.	1906	10562	46	1303	34	681	82	4	160	—	—	—	5	41	165	41	516	41	702	57	1218	98		
7.	1907	11865	80	1221	34	1218	98	7	400	—	625	—	7	09	1032	02	186	49	782	97	969	86		
8.	1908	13087	14	1040	72	969	86	8	520	—	235	—	26	89	881	89	87	57	838	89	926	46		
9.	1909	14127	86	908	30	926	46	7	420	—	470	—	—	—	890	—	36	46	1210	11	1246	57		
10.	1910	15036	16	948	58	1246	57	14	320	—	525	—	—	—	845	—	401	57	1282	69	1684	26		
11.	1911	15984	74	883	—	1684	26	6	620	—	855	—	—	—	1475	—	209	26	1405	64	1614	90		
12.	1912	16867	74	883	—	1614	90	16	320	—	495	—	—	—	815	—	799	90	1361	07	2160	97		
13.	1913	17750	74	—	—	2160	97	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
		Összesen						168	4639	06	3305	—	147	10	8091	16								

* Ebben csakis azok a bevételek vannak tárgyalva, melyek az évi segélyezéseknél felhasználhatók; a tagsági díjakból folyó bevétel ellenben az alaptőke mellett (4. fejezet) van tárgyalva, — mint külön bevétel.

csal. Ő szeret és örömet tünnék el érte mindent... mindent.»

— És a gyermekeid, szerencsétlen? — kérdezte özvegy Wéberné. — A gyermekeid jövőjére nem gondolsz. Mi lesz veletek, ha az utolsó garasom is elfogyott? És már nem bírom sokáig! Ha elváltok a férjedtől, most még el tudlak tartani, fölnevelhetem a gyermekeidet, de a férjed örökségeire nem feccsérlem az utolsómat!

A gyerekei! Ez a kérdés mégis megdöbbentette Magdát, mert bármily eszeveszetten is csüngött az urán, azért a gyerekeit nem kevésbé szerette. És ez volt az út, melyen a gond, az aggodalom, a jövőtől való félelem lassan beszivárogtak a lelkébe. Sok éjjelt töltött álmatlanul, nyugtalanul járva hálószobájában föl s alá, mialatt a könnyelmű férj a kártyaasztal mellett vagy orfeumi hölgyek között virrasztotta át az éjszakát.

Magdának az ilyen gondtelt éjjelek alatt támadtak világos pillanatai, mikor belátta, hogy az anyjának igaza van, a férje az utolsójokat is elkölti és gyermekei koldusbotra jutnak, ha így folytatják tovább; de a válás gondolatát mégis irtózza száműzte magától. Nem tudta az életet elképzelni nélküle. Nem! Mindent, csak ezt ne! És másnap azután, ha a férj éppen nyert az

elmúlt éjszakán és jókedvűen megczirógatta Magdát, Magda elfeledte az éj szenvedéseit, boldogan mosolygott és gondolta: «Kitartok mellette, történjék bármi.»

«Végre hatalmamban van!» Ezt ismételte magában egyre özv. Wéber Józsefné, mialatt sietve ment a leányához. Tudta, hogy a veje Bécsben van. Egy idő óta ügyei ürügye alatt Rónaszéky sűrűn ellátogatott Bécsbe, bár az anyósok besúgták, hogy vejét nem az ügyei, de egy szép és gazdag bankárné, kinek férjével üzleti összeköttetésben állt, vonzzák a császárvárosba. Azt is állították a besúgók, hogy a viszony annyira bensős a bankárné és Rónaszéky között, hogy az utóbbi arra számít, hogy a dúsgazdag asszonyt elválasztja az urától és miután ő is szabadabbá teszi magát, nőül veszi a kedvesét. Erre képesnek tartotta őt az anyós, hiszen a vejét már régen a patkányfajhoz sorozta, mely mindent elpusztít maga körül: nagyon természetes tehát, hogy a sülyedő hajóról menekülni akar.

Magdának ma azonban nem a bankárnéról akart szólni, ezt úgy sem hitte volna el a leánya. A váltót mutatta meg neki, a váltót, melyen Rónaszéky az anyósa nevét hamisította. (Vége következik.)

ródnak. Még az eprésző lánykák tulipiros fejkendője is az ő vesztére szolgál, mert poklok fenekére riasztja a különben «biztos» özbakot. Ellene törnek az inzsellerek, mikor felméri a vizek birodalmát, kanálisokat húznak a nádasok rejtekein keresztül s elhódítják az ekevasnak a lápot, a hol néhány évvel ezelőtt még akkora volt a magányosság, hogy a kócsag is csak szorongva húzott el fölötte, pedig nem mondhatnám, hogy valami nagyon keresné a társaságot.

Esküdt ellensége a vadásznak minden czirmos czicza, a melyeknek kedve szottyán egy kis mezei sétára az alkonyat hűsében. Az ilyen séta eleinte csak ártatlan kirándulás, hasznos egerészás, ámde itt is az alkalom szüli a tolvajt, a mi cziczánknak sikerül a fészken elcsipni egy-egy gyanutlan pacsirtát, mire föltámad benne a vérszopó bestia. Nem kegyelmez az többé semmi eleven állatnak, a mivel csak bír, s még jó, ha hazajár s nem reked egészen künn, legalább nyárára. Még Bodri pajtás, ez a rokonszenves háziállat is sokszor a vadász ellenségei közé szegődik. Addig jár a gazdája nyomában az eke után és szedi föl a jó kövér csimaszokat, míg egyszer az ördög úgy nem intézi a dolgot, hogy ugyanabban a barázdában talál elfeküdni «Tapsifüles» barátunk is. Csak fekszik ott a barázdában, csak fekszik és piritja a szőrét a jó meleg napon, de végre is megsokalja, hogy az eke mindig közelebb hasogatja a földet, kiugrik hát egy erélyes rúgással, s ott billeg el a Bodri orra előtt; azt hiszi szegény jámbor eb, hogy csak egy kicsit kell utána rugaszkodni, máris a szájában a jó falat. Ilyesmit gondolhat a szántogató Miska gyerek is, mert hangos szóval uszítja a Bodrit. Így támad föl a jámbor házörzében a vadászszenvedély. Néha aztán a menekülő nyugalma tehetetlen süldőcskékét hágy vissza a barázdában. Bodrit rájuk vezeti a szimat és . . . sorsuk meg van pecsételve. De egyszersmind a jó Bodrié is. A kutyatársadalom derék, hasznos tagjából lump, csavargó válik. Pajtás akad bőven, egyik rontja a másikat. Idővel már rendszeres hajtóvadászokat tartanak s a hajdan szolid Bodri reggel jár haza lucskosan, fáradtan s óh borzalom, hordó nagyságúra dagadt hassal. A tragédia gyors kifejlése nem soká várta magára. A nagyszakálu jáger lesbe áll és egy szép hajnalon oldalba lövi szegény Bodrit, mint a pinty. Az ilyen ellenségek, a kiken porral és ólommal lehet kifogni, kellemes szórakozás számba mennek ama marczona férfiúnak. Ide számítanak az összes ragadozók. Ezeket puskával, törrel, méreggel és hurokkal irtani nagy passzió. Nehezebb a boldogulás az eprészlányokkal. A vadorzók és a hurokvetők a két kategória között állanak ebben a tekintetben. Rendszerint nem szokás rájuk lövöldözni, de már úgy volt, hogy erre is rákerült a sor.

Vannak aztán olyan ellenségek, a melyek ellen egyszerűen nincsen semmi fegyverünk. Ezeket nem lehet elzavarni, nem lehet lelőni, kapitulálni kell előttük. Ilyen ellenség például a köd. A legostobább, a legkonokabb, a legkiálthatatlanabb ellenség. Alattomos, kiszámíthatatlan, könyörtelen és kérlelhetetlen.

Tavasz van például s te boldogan veted vállra a puskádat, hogy szalonkalesre indulj. Az idő gyönyörű. Az a bizonyos sneff-idő. Nedves, borongós, de enyhe. A szellő nem fuj, csakúgy lebeg és nedvesen, hűsen nyaldossa körül az ember arcát. Ilyen időben a szalonka nem fér a bőrébe a nagy jólérsztől. Órahosszat kóborol a vágások fölött, pisszeg és korog egyfolytában s nem suhan a gyorsvonal sebességével, mint egyébkor szokott, hanem felborzolja a tollát s bagolyként himbálódik a langyos levegőben.

Így rajzolódik le ez a kép a te felizgatott képzelettedben, de bezzeg a valóság az egészen más! Mielőtt feljönne a zsidócsillag, ködkárpit ereszkedik le a magasból, vagy talán a völgyek mélyéből lopózkodik föl. A faktum az, hogy mire a húzásnak kezdődnie kellene, őt arasznyira sem látsz az orrod elé és szinte tapogatózva kell megkeresned hazafelé az utat, ha ugyan valami vizmosásba nem bukfenczezel be változatosság okáért. Mialatt hazabotorkálsz, a fejed fölött ötszörhatszor is megszólal a pisszegő szalonka. Ezek a fránya jószágok a legsűrűbb ködben is el tudnak igazodni s vigan röpködnek, míg az emberfia örül, ha nem kell az orrát bevernie. Vagy talán ott fenn a magasságban nem ilyen bableves sűrűségű az ájer?

Az esti köd különben nem olyan gyakori, mint a reggeli, de annál veszedelmesebb. A reggeli ködöt legrosszabb esetben ki lehet bójtólni, leül az ember egy főkére és szimpliziter bevárja, míg a kelő nap széjjelveri az ármányos párákat. Többnyire sikerülni szokott neki. Este azonban mindig jobban belemegyünk az éjszakába s kinek van kedve ilyen ködös éjszakát a szabadban tölteni? Haza kell jutni mindenáron, mert a köd mind sűrűbb csomókban gomolyog körülünk, utoljára mint egy átláthatatlan börtönfal vesz körül, a mely mindenhová követ bennünket s a maga fehérségében feketébb, hangtalan némaságában némább, sükebb és vakabb, mint a legfeketébb éjszaka.

Sehol sem oly sivár és nyomasztó a köd által keltezt érzés, mint a vizen. Csodálatos itt még az is, hogy az ujoncz kevésbé érzi a veszélyt, de a ki már próbált hasonlót, az tudja igazán megérteni.

Valami nagy tó, vagy folyam közepén ülünk a csónakban, mikor leszállt a köd. Ha kilógatjuk a kezünket a csónak széléről, érezzük a vizet, egyéb tudomásunk nincsen a világról. Mintha a felhőkben járnánk, vagy inkább suhannánk, de mozgást nem érzünk, tájékozásról szó sem lehet. A tehetetlenség érzete száll meg, majd a félelemé, mint olyant, a kit ellenállhatatlan és ismeretlen erők ismeretlen veszélyek felé ragadnak. Az áthatolhatatlan ködkárpit nemesak minden kilátást elzár, hanem elfojt minden hangot is. A part felől hiába várunk segítséget. Aggódo kezek tán tüzet raknak a parton, hatalmas torkok igyekeznek túlordítani a köd sükettségét, mindez azonban hiú erőlködés. A legerősebb hangot semmiként issza el a rugalmatlan lomha párák gomolygó tömege s a leghatalmasabb máglya fénye csak néhány lépésnyi távolból már rőt fölttá fakul, valamivel távolabb pedig teljesen belevész

a vak homályba. Alattunk hét-nyolcz ölnyi mélységben zúg, sodor a hatalmas folyam vize, örvények kavarganak a mélyben, de a csónakban ülők nem tudnak erről semmit. Pehelyként ragadja magával a sebes ár a könnyű csónakot, talán meg is pörgeti néhányszor önmaga körül, ám ebből mi semmit sem érezhetünk, mert nincsen környezet, a mely a saját mozgásunkat elárulná.

Akinek mindez nem jut az eszébe, gondtalan gyermekként ül a titokzatos mélységek fölött lebegő járművön, míg kellő meggondolás mellett a különben nem gyáva embernek is többé-kevésbé az inába szállhat a bátorsága.

Legnagyobb vitéz a gyalogos ember. A föld a legnagyobb ködben sem nyelheti el s ha beleesik a gödörbe, akkor sincsenek a esontjai olyan messze a földtől, mintha például kocsiról esik le az ember. A kocsikázás ködben igen kétes értékű mulatság és legfőleg kemény idegzetű egyéneknek való, a kiket nem ijesztgetnek rémlátások s nem gondolják minden zökkenésnél, hogy most már mindennek vége s kocsistól-lovastól a poklok fenekénél előbb meg sem állunk.

Egyszer őszi lúd-les alkalmával lepett meg minket ilyen fránya köd. Hogy a jó lest elrontotta, az még nem lett volna olyan szörnyű baj, ámbár sokat bosszankodtunk, mikor a lúdfalkák egészen alacsonyan, talán csak néhány arasznyira a földtől, egymásután húztak el közvetlen közelünkben. Halk gágogásuk, a mint egymást figyelmeztetve diskurálgattak, oly közelről hallatszott, mintha a fülünkbe akartak volna sugdosni, de meglátni csak egyetlen-egyet is, -- mentse isten! A főhajunk az volt, hogy mi lesz a hazajutással? Jó másfél órás kocsit csupa réti utakon, helyesebben szólva alig kijárt keréknyomokon. A legközelebbi község egy óra, onnét már könnyű hazajutni, bármily nagy ködben is; de odáig! Nyomban eszünkbe jutott, hogy a község innenső végén vannak a vályogvető gödrök, épen a legalkalmasabb helyen arra, hogy ilyen bolond ködben egyenesen beléjük kocsikázzunk. Közbiztonsági kommisszióvá alakultak tehát négyen, a kocsiban ülők s vigyáztunk a mint csak lehetett. A vége pedig az lón a nagy vigyázatnak, hogy mikor egy órai csavargás után kutyaugatást hallva megálltunk és egyikünk le szállott: épen ott találtuk magunkat a csöszháznál, a honnét egy órával előbb elindultunk... Szerencse, hogy a köd váratlanul feltisztult és így sikerült haza jutnunk, a nélkül, hogy a vályogvető gödrökben látogatást tettünk volna.

Sajátságos dolog, hogy az eltévedt ember, mikor már minden tájékozást elveszített, kisebb vagy nagyobb sugaru körben szokott járni s visszatér a kiindulási helyére. Ezt a faktumot fiziológusok talán az agy szerkezetében rejlő okkal tudnák megmagyarázni. Tény az, hogy négyen a kocsiból kihajolva, óraszámra ellenőriztük a kocsilámpásnak a ködbe fuló gyér világánál, hogy merre járunk s mindvégig valamennyien szentül meg voltunk győződve, hogy nyomon járunk és egyenesen előre haladunk. A csösz másnap a réten visszamaradt

kocsinyomból megállapította, hogy minden út nélkül körben tévelyegtünk.

Exotikus országok utazói állítják, hogy a vadállapotban élő primitív népek a tájékozódás dolgában messze túlhaladnak minden európai embert. Mintha valósággal egy hatodik érzékük volna, a mely a legnehezebb körülmények között is csalhatatlan bizonyossággal vezeti őket a helyes irányban, akár az őserdő úttalan ösvényein, akár a végtelen egyformaságu sivatagon, vagy a tengerként hullámzó fűrengetegekben, a hol a tájékozódásnak látszólag semmiféle eszköze sem kínálkozik. Nohát, az a hatodik érzék nem kizárólag a zulukaffereknek, a vanderobbóknak és a busmanoknak, vagy hottentottáknak kizárólagos szabadalma. Hat érzéke van a Fülöpszálláson lakó Szalai József vagy Antal uramnak is és még sok százezer kunsági magyarnak. A ki nem hiszi, bizza csak magát ködös novemberi éjjeleken Szalai uramra, mikor arról van szó, hogy két óra járásnyiról a legsűrűbb ködben, tavakon és vizeken át oda kell találni a magános apró tanyaházba, a mely mellett öt lépésnyire elmehetnél atyámfia ebben az éjszakai ködben a nélkül, hogy létezéséről tudomást vennél. Bezzeg odatalál Szalai uram gondolkodás nélkül, mintha csak a nagy nyugalommal szivott pipájából szopná ezt a közép-afrikai tudományt. Még a hajamszála is égnek állott néha, mikor egy-egy lúd-les után nekivágtunk a harapni való ködben a fekete éjszakának. Elöl Szalai uram s utána libasorban a városi puskások. Mikor egy-egy favon átkelünk, locsogni hallotta az ember a vizet a lábai alatt, azt is érezte, hogy a mögötte jövő hogyan föcskendi végig minden lépésnél jóféle szikes lével, de látni az ember még a csizmájáig sem látott. Helyre jutottunk azért mindig baj nélkül, hála legyen a hatodik érzéknek, és ennek a csodálatos alakulásnak, hogy a száz holdra terjedő szikes tavak seholsem mélyebbek egy arasznyinál.

Sokszor elnézegettem ezt a csodálatos sík vidéket, a hol egy tanyaház, egy kútgém, vagy a távol páráiba vesző templomtorony csak néha-néha nyújt tájékozást, és elbámultam azon a tehetségen, a mely itt a koromsötét éjszakában is csalhatatlanul meg tudja találni az utat.

Sz. F.

Gazdasági tanácsadó.

Pulykafiókák felnevelése, etetése és gondozása. Egy-egy vezető pulyka alá 50 pulykacsibét, egy-egy vezető tyúk alá 35—40 csibét kell számítani. Takarmányuk áll: leforrázott finom tengeri darából, apróra vágott csalánval, salátával, vagy takarmányrépa-levéllal és friss édes tehénturóval jól összekeverten; 10—10 pulykacsibére napi adagokban 4 hetes korukig 1—1 evőkanálnyi paprikát, 4 hetes koron túl — míg a vészín-pötyögők már kinöttek — 5—5 pulykacsibére kell ugyanannyi paprikát számítani.

E takarmánykeveréket minden etetés előtt (reggel 8, délben 12 és délután 4 órakor eszkezlendő az ete-

tés) oly mennyiségben kell elkészíteni, hogy azt a csibék egy szemig felegyék s azzal jóllakjanak; a netalán megmaradt takarmányt a későbbi etetésnél felhasználni nem szabad, mert megromlik s a csibék bélhurutot kapnak tőle.

A pulykacsibék mindaddig, míg vérszínpötyögőjük ki nem jön, mást enni nem kapnak. Ivóvíz helyett forralt tejet kapnak minden etetés után, de csak éppen annyit, a mennyit a kinálás alatt megisznak, azután az etető vályut ismét tisztára kell kimosni s eltenni újbóli használatig.

Ha jó meleg és napos idő van, a déli órákban, a mikor már nem nedves a talaj, kibocsájthatók a pulykacsibék a szabadba anyjuk vezetése mellett és gondos felügyelet alatt. Ilyenkor vígan érzik magukat, nekiesnek a fűnek és legelésznek, ha már van mit.

A vérszín-pötyögők kinövése után, midőn már a pulykacsibék a fejlődésben előre haladtak, egy-két hétig még a leírt és megszabott takarmánnyal tartjuk őket; árpát, zabot, köleskását, tengerit és kendermagot, esetleg más szemes takarmányt is adunk nekik és a többi kifejlődött pulyákkal a legelőre bocsájthatjuk, a melyen rohamosan fognak fejlődni és három hó leforgása alatt csakhamar elérik szüleik nagyságát.

A pulykáknak zsákból való takarmányozása szoros értelemben véve csakis a téli hónapokra szorítkozik, mert kora tavasztól késő őszig a legelőket járhatják s ha jó a legelő, ott rendszeren begyrepedésig jóllaknak s így térnek estefelé haza.

Rossz időjárásakor, mikor a legelőre ki nem hajthatók, fejenkint és naponkint 2 decziliter szemes takarmányt adjunk nekik. Szemes takarmány lehet bármely gabonanemű, de ha mégis válogatnunk lehet, legjobb a jó minőségű tiszta zab, mert ez a baromfit jól táplálja a nélkül, hogy hizlalná.

Ha nines módunkban a tenyésztésre kijelölt tenyészpulykákat kizárólag zabbal etetni, etessük azokat a következő takarmánnyal:

Reggel 8 órakor és délben főtt takarmány, este 4 órakor szemes takarmány adagolva. Hús pulykának a főtt takarmány naponta a következőkép állítandó össze: tíz kgr. puhára főtt burgonyát vagy takarmányrépát jól össze kell törni, azután 5 kgr. korpával és 5 kgr. árpa- vagy tengeridarával egyenletesen összekeverni s a burgonya- vagy répa-főzésnél leszűrt forró vízzel leforrázva annyira összegyúrni, hogy sűrű, pépes anyagot képezzen. Ennek az adagnak felét reggel, felét délben megetetjük. Este szemes takarmányt kapnak, fejenkint egy decziliter.

A tenyészpulykának a nyári idény alatti etetése, ha legelőre nem járhatnak, szintén ilyen lehet, azzal a különbséggel, hogy burgonya és takarmányrépa helyett a forrázott dara és korpa közé apróra vágott csalánt, lucernát, lóherét vagy fűvet kell keverni.

(bl.)

Különfélék.

Halálozások. *Nógrádi Neogrády Kálmán* budapesti kir. erdőfelügyelő f. évi augusztus hó 15-én, életének 49. évében váratlanul elhunyt.

Ludmann Miksa m. kir. erdőmérnök (Lippa) f. évi augusztus hó 15-én, életének 47. évében elhunyt.

Jávorszky Albert m. kir. főerdőtanácsos, a temesvári állami erdőhivatal főnöke f. évi augusztus hó 19-én meghalt.

Zachár Gyula m. kir. főerdőmérnök (Beszterce-bánya) f. évi augusztus hó 21-én meghalt.

Dióevés. A mint egyik orvosi szaklap közli, dr. *Munoz* hírneves spanyol orvos a diónak igen értékes a gyógyászatban igen hasznavehető tulajdonságát fedezte fel. A diónak összetételét ugyanis, a mint a spanyol tudós írja: zsir, szénhidrát, cellulozé, víz, stb. alkotja. Van ezenkívül egy más sajátos anyaga is, melynek hatása a gyümölcs élvezete után nyilvánul meg. Ha az egészséges ember huzamosabb időn át minden ebéd és vacsora után megeszik nyolcz diót, bőrének vértartalma határozottan nagyobb lesz. Az arca rózsás színt nyer s az ajka pirossága élénkebb lesz. Ha az adagot fokozák, nem ritkán orrvérzés következik be, a szív működés pedig észrevehetően erősödik, verése élénkebb és energikusabb lesz.

Túlságba vinni a dióevést azonban, a mint a cikk tovább folytatja, nem tanácsos, mert ily esetben vértódulást, lázt és szédülést okozhat. E szerint a diókúra kitünő hatással lehet olyan emberek egészségére, a kiknek baját vértelenség okozza; ellenben vérmes embereknek a dió élvezetéről le kell mondaniok.

Kigyóméreg. A földkerekség mindazon vidékein, a hol mérges kigyók élnek, akadnak olyan emberek is, a kikre a kigyóméreg hatástalan. Calmette teljes meggyőződéssel állítja, hogy az ilyen emberek, mint például az indiai kigyóbüvölők is, kik mutatóványaikat rendszeren ép méregkészülékű pápaszemes kigyókkal végzik, okszerűen be tudják magukat oltani a kigyóméreg ellen, a mennyiben időről-időre fiatal kobrákkal maratják meg magukat. Franciaországban vannak viperavadások, kik ajánlják ezt az eljárást, hogy esetleges marások ellen közömbösek legyenek. Clermont-Ferrand környékén néhány embert éppen ezért Jean Serpent (Kigyó János) gúnynéven szólítanak. A védekezés lehetősége Calmette-t arra indította, hogy biztos eljárást dolgozzon ki a méreg ellen való védekezésre. Célja volt olyan, állatokon kipróbált, immunizáló eljárást kieszelni, mely az emberre is biztos sikerrel alkalmazható. Calmette helyes irányban végzett kísérleteivel olyan eredményt ért el, a mely hálára kötelezi az emberiséget. Vizsgálatainak eredménye az antivenin nevű szérum, mely mentesít a kigyóméreg hatása ellen. A szérum készítése a részletesen kidolgozott módszerek alapján is, helyes vizsgálati érzéket és kísérletezésbeli ügyességet követel. A szérum előállítása alkalmával a méreg adagát, a mérgezés

számát és hatását a kísérleti állatra a legnagyobb pontossággal folyton nyilván kell tartani. Helyes kísérletezés után a vizsgálati adatok helyes összekombinálásával a legkiválóbb eredmény érhető el. Az óvatosan beoltott tengerimalacz vagy nyul valóban immunis a mérreg ellen és a közönségesen halálos mennyiségű mérreg-adag sokszorosát (100-szorosát is) baj nélkül eltüri. A vípera, kobra, vagy más mérges kigyó marása rája nem halálos. De nem halálos azokra az állatokra sem, a melyeknek vérébe a marás után, e beoltott állatok véréből néhány köbezcentimétert befecskendezünk. A beoltott állatok vérében ugyanis ellenmérreg fejlődik, mely más állat és ember vérébe átvive, a marás alkalmával bejutó mérreg halált okozó folyamatainak kifejlődését meggátolja. A szérum hatásának tudományos magyarázata az, hogy a megfelelő oltás után készített szérumban ellenmérreg van, mely a mérget megköti, miáltal mérgező hatása nem érvényesülhet.

A Calmette eljárása már átment a gyakorlatba. Indiában s Dél-Amerikában nagy laboratorikumokban állítják elő az antivenint. Európa részére a lille-i Pasteur-intézet állítja elő a kigyómérreg-ellenes szérumot a következő eljárás szerint. A szérumtermelésre kismélt egészséges állatok bőre alá hat hónapon át fokozatosan nagyobb-nagyobb mennyiségű kigyómérget fecskendeznek, miáltal elérik azt, hogy az állatok ellenmérgek termelése révén a kigyómérreg hatása iránt immunisok lesznek. Ezután elkezdődik a szérum elvétele. Minden három hónapban érvágással bőségesen kiömlesztett vérüket — mely az ellenmérget oldott állapotban tartalmazza — a rendes aszeptikus elővigyázattal összegyűjtik. A szérumot tíz köbezcentiméteres üvegecskébe osztják, a mi kész adag a használatra. Ilyen állapotban a szérum egész biztosan két évig marad változatlanul.

Kigyómarás esetében Calmette a következő eljárást írja elő:

1. a lehetőség szerint megakadályozandó a mérreg felszívódása;

2. a már felszívódott mérget a mérregellenes szérum befecskendezésével közömbösíteni kell.

A mérreg felszívódásának meggátolására első szabály a megharapott testrészt lekötni, lehetőleg a sebhez közel, továbbá a sebet vágással megnagyítani és jól kimosni. Ezután hamarosan be kell fecskendezni a szérumot akár a hasfal bőrébe, akár pedig a felkaréba. A szérum nagyon gyorsan felszívódik. Nyolcz év óta számos ember menekült meg ilyen módon a biztos haláltól. Használata főként Indiában terjed. Franciaországban a vadászok nagyon megbecsülik úgy a saját, mint hű társuk, kutyájuk érdekében.

A japán és kínai munkabérek. A nyugati államok munkásai alig hiszik el, hogy milyen csekély átlagos munkabért fizetnek ma Kínában és Japánországban. A kínai birodalomban az átlagos napi munkabér a mi pénzünk szerint 90 fillér, Japánországban sem több, Indiában ellenben kevesebb. Osokában a leggyakorlottabb

malommunkás 1 korona 10 fillért keres. A pekingi új telefon-vonal munkásai 50 fillért kapnak. Sanghaiban a taligás kuli havonként 19 korona 20 fillért kap. Tokióban a szedők 2 korona 40 fillért, a rendőrök két koronát kapnak naponként. Hankowban a fémmunkások átlag 50 fillért, Szöulban a közuti vasut vezetői 1 korona 70 fillért, Nankon környékén a földművesek 50 fillér napibért kapnak. A Keleten a legnagyobb munkabért a Filippini-szigeten fizetik, a hol a közönséges munkás bére 1—2 korona 40 fillér között változik.

Hogyan védekeztek hajdan a hőség ellen? Herodotos, a ki oly pompásan tud mesélni azokról az országokról, a melyeket bejárt, azokról a szokásokról, a miket megismert, egyik munkájában nagyszerűen írja le, hogy a szép egyiptomi nők öt évszázaddal Krisztus születése előtt miként védekeztek a hőség ellen. A ki elolvassa az erről szóló részleteket, az egy pillanatig sem tagadhatja, hogy az őskori egyiptomi nők raffináltsága semmi fölényt nem enged a mai nőnek. Ezeket írja róluk a zszurnaliszták apja a kitünő Herodotos: «Nyugvóhelyük fölé meglehetősen sűrű, zöld lombból és illatos virágokból való mennyezetet készítettnek, hogy a nap erősen tűző sugara ne barníthassa fehér tagjaikat, a miket könnyű tunika fed csupán. Behúzzák a nyugvóhely lenge függőnyeit és ekkor hideg vizet permeteznek a szolgálak rájuk. A nyakuk köré és a két karjuk köré két-három élő siklót csavartak és mindegyik kezükbe egy-egy kvarczgolyót vettek; erről az ásványról már akkor is tudták, hogy mindig hűvösebb a környező temperaturánál. Mikor mindez rendben volt, akkor nyugvóhelyestül együtt föltették magukat a kocsira és így indultak sétára».

Hivatalos közlemények.

A m. kir. földmívelésügyi miniszter a szőlők vadászati jogának bérbeadása tárgyában a következő rendeletet intézte a törvényhatóságokhoz:

15,819. szám.
II. B.

Valamennyi törvényhatóságnak.

A szőlőbirtokosok, valamint a vadászközönség részéről sűrűn érkeznek hozzám panaszok, egyrészt a szőlőkben vadászat közben okozott károsítások, másrészt a szőlőterületek vadászati jogának helytelen kezelése, az erre vonatkozó törvényes intézkedések félremagyarázása és az ebből folyó gyakori visszaélések miatt. Ezekben a bajokon legalkalmasabban azzal lehetne segíteni, ha az 1883: XX. t.-cz. 2. §-ának 2. pontja alá tartozó szőlők vadászati joga a községi egyéb területekkel együtt adtnék bérbé.

Felkérem tehát a törvényhatóságot, hívja fel a községi előljáróságok figyelmét arra, hogy a községi vadászterület bérbeadása előtt iparkodjanak az 1883: XX. t.-cz. 2. §. 2. pontja alá tartozó szőlőterületek birtokosai hozzájárulását megnyerni ahhoz, hogy e szőlőterületek

vadászati joga a községi területekkel együttesen adasék bérbe, a mikor is az orvvadászat könnyebben megakadályozható lesz s általában azzal, hogy a bérleti szerződésbe a megfelelő feltételek felvételnek, a károsítások inkább elkerülhetők s a szőlőbirtokosok érdekei jobban megoltalmazhatók lesznek.

Azok a területek, a melyeken a szőlő kipusztult s a melyek vagy parlagon vannak, vagy más gazdasági művelés alá vétettek; azon az alapon, hogy előbb szőlőt képeztek, nem vonhatók ki az 1883:XX. t.-cz. 3. §-a értelmében a bérbeadásra kötelezett többi községi vadászterületek közül.

Mivel azt azonban, hogy a községi vadászterületbe mily ilyen volt szőlőterületek tartoznak, a legtöbb szerződés pontosan nem állapítja meg, ebből is sok pereskedés, visszaélés keletkezik.

Ezeknek elhárítása céljából utasítsa a községi eljárásokat, hogy ezután pontosan és részletesen tüntessék ki már az árverési hirdetményben a bérbeadás tárgyát képező ingatlanokat s a szerződésben pontosan és részletesen jelöljék meg azokat a területeket, a melyekre a haszonbéri szerződés kiterjed.

Végül kívánatos és szükséges, miszerint különös gond fordíttassék arra, hogy a községi vadászterület bérbeadása alkalmával a bérbeadandó területek az árverés előtt pontosan meghatározva és a szerződésekben a községi bérterület terjedelme kat. holdszám szerint, a bérterület határai, valamint a bérterületből kivett területek pedig parcella-szám szerint felsorolva legyenek, mert az ezen kellékek hiányával kötött szerződések jóvá nem hagyhatók.

Budapest, 1913 május 16.

Gróf Serényi Béla, s. k.

Változások az erdészeti szolgálat köréből.

(Kérjük az uradalmak t. vezetőségeit, hogy erdészeti létszámukban beálló változásokról a szerkesztőséget értesíteni sziveskedjenek.)

A m. kir. földművelésügyi miniszter kinevezte az állami erdőtisztek összesített közös rangsorozati létszámában Fónai János, Eröss Gyula, Craciun Baiu, Muraközy Pál, Gereze Sándor, Kálmán Béla és Ááron Oktávia m. kir. erdőmérnökgyakornokokat m. kir. segéderdőmérnökökké.

A m. kir. földművelésügyi miniszter áthelyezte Bárdos József m. kir. erdőtanácsost Budapestről Nagyváradra s megbizta az ott ujonnan felállított alsó m. kir. járási erdőgondnokság vezetésével; továbbá áthelyezte Papp Béla m. kir. főerdőmérnököt Budapestre a földművelésügyi miniszterium I. A. főosztályához, Pöschl Ferencz m. kir. főerdőmérnököt Komáromból, Nagyszőlőse erdőgondnoknak, Miklós Lajos m. kir. főerdőmérnököt Verszéről Komáromba erdőgondnoknak, Csata Gyula m. kir. segéderdőmérnököt Egerből Verseezre erdőgondnoknak és Szy Dénes m. kir. segéderdőmérnököt Nagyszőlősről Sátoraljaúj helybe erdőgondnoknak; végül Comaničiu János m. kir. segéderdőmérnököt megbizta a Nagyváradon most ujonnan szervezett felső m. kir. járási erdőgondnokság vezetésével.

A liptóújvári m. kir. főerdőhivatal főnöke a szolgálat érdekében áthelyezte Harman János m. kir. főerdőrt Likaváról Fenyházára faraktári szolgálatra, Szettei Gyula m. kir. erdőrt

Felkáról a főerdőhivatalhoz Liptóújvárra, Baumgartner Sándor erdőlegényt Feketevágról Felkára és Székely István erdőlegényt Liptóújvárról Feketevágra irodai szolgálatra, végül Tryalcz András erdőlegényt Vichodnáról Likavára az ottani védkerületbe erdővédelmi szolgálatra.

A Iugosi m. kir. erdőigazgatóság főnöke kinevezte főerdőorré Major Gábort, Hajduesi Márton, Pfiszter Károlyt és Balteán Miklóst; II. oszt. erdőorré Szubezire Miklós és Murár Miklós I. oszt. erdőlegényeket, Király Vilmos, Prohászka Szilárd, Keller Hubert II. oszt. erdőlegényeket és Tomasevicz Vladimír szakvizsgázott erdőrt; I. oszt. erdőlegényné Garay Ferencz II. oszt. erdőlegényt és végül II. oszt. erdőlegényné Barasies István, Mihályfi Jenő, Biró István és Keppich Timoteusz szakvizsgázott erdőöröket. Továbbá áthelyezte Kárnyáczky Lajos m. kir. főerdőrt a marzsinaí védkerületből a dentai védkerületbe, Murár Miklós m. kir. erdőrt a maróserdődi erdőgondnokság irodájából a marzsinaí védkerületbe, Keller Hubert m. kir. erdőrt az erdőigazgatósági központból a porzsoni védkerületbe s végül Prohászka Szilárd erdőrt a ferdei védkerületből a bégalankási 50. sz. védkerületbe.

Szerkesztői üzenetek.

Gyakran érkeznek felszólalások kiadóhivatalunkba a cím-szalagon átjavított lakcím miatt. Ez úton közöljük, hogy ezen átjavításokat nem a posta, hanem kiadóhivatalunk eszközi a bejelentett címváltozás alapján, a nagyobb arányú címnyomtatási költségek megtakarítása céljából. Kérjük tehát, hogy fölösleges reklamációkkal a t. előfizetők ne forduljanak hozzánk.

B. J. A. «Vadászlap» előfizetési díja egész évre 12 K., kiadóhivatala: Budapest, Gyulai Pál-utca 13. sz. Az «Erdészeti Lapok» évi előfizetési díja 16 K. Bejelentett lakásváltozását előjegyeztük.

K. J. Az ön által említett mindkét biztosító intézet megbízható. De hogy teljesen nyugodt legyen, forduljon az ország első és legnagyobb biztosító intézetéhez, az «Első Magyar Általános Biztosító Részvénytársaság»-hoz (Budapest, IV, Vigadó-tér 1. sz.). Irja meg a biztosító társaságnak, hogy biztosítani óhajtja magát és kérjen életbiztosításra vonatkozó tájékoztatót. Ebből a tájékoztatóból majd látni fogja, hogy az életbiztosításnak különféle módja van és hogy melyik mód szerint mennyit kell évente fizetnie. Annyira nem ismerjük a biztosító társaságokat, hogy meg tudnánk mondani, hogy közülük melyik a legjutányosabb, de a fizetendő évi díjak közt legfeljebb néhány fillér különbözet lehet. — Kérjen esetleg más biztosító intézettől is tájékoztatót s tegyen azután összehasonlítást.

D. L. Útmester lehet mindenki, a ki legalább elemi iskolát végzett. A kinevezéseknél a kiszolgált katonai altisztek előnyben részesíttetnek. Az állami útmestereket a kereskedelmi miniszter, a megyieket pedig a főispán nevezi ki egy évi próbaidőre. Állásukban az útmesterek csak akkor véglegesíttetnek, ha az útmesteri képesítő vizsgát letették. Évi fizetésük 800—1000 K.; azonban számottevő jövedelmük van a természetbeni járandóságukból. Az útmesterek az altiszti rangban vannak.

Erdő. Olvassa el a lapunk idei 16. számában erre vonatkozólag közzétett hivatalos hirdetményt.

Öreg bácsi. Önt a közgazgatási erdészeti bizottság fizeti, segélyt is tehát csak ő nyújthat önnek az erdőörzési alapból. Ha azonban az erdészeti bizottság önt segélyt iránti kérelmével már visszautasította, akkor hiába fordulna oda még egyszer. Próbálja meg és forduljon kérelmével az alispán úrhoz, a ki esetleg nyújthat önnek, mint közönséges árvízkarosultnak némi segélyt.

L. F. Az uradalom a vadászat olyan egyenruhával és jelvényekkel láthatja el, a milyennel akarja. E tekintetben a korlátos csak annyiban van, a mennyiben sem a katonák-, sem a közbiztonsági közegek (esendőrség, erdészeti személyzet stb.) egyenruháját a vadász mint ilyen természetesen nem viselheti.

N. I. A pályázati hirdeteménekből tényleg ki nem lehet venni azt, hogy a hirdett állások közül famesteri állásra mennyi esik. Forduljon kérdésével egyenest az illető hivatalok főnökeihez s a nyert válaszhoz képest nyújtsa be esetleg a pályázati kérvényt.

R. J. A többszöri visszaüzekedésnek valószínűleg fertőző hüvelyhurut az oka és valószínűleg az elvetülésnek is. Lehetséges azonban, hogy járványos elvetülés esete forog fenn, ezt azonban láttatlanban elbírálni nem lehet. Mindenesetre nyissa szét az állat pőráját és rácsó fényben nézze meg; ha a hüvely nyálkahártyáján apró köles- vagy gombostüfe nagyságú dudorodásokat lát, úgy fertőző hüvelyhurutra lehet gyanu. Úgy ez, mint a járványos elvetülés megfelelő gyógykezeléssel gyógyítható lévén, az állat kiselejtezése felesleges, azonban szakszerűen kell gyógyítani. A mi az észre nem vett elvetülést illeti, azt teljesen kizártnak tartom, mert annak lefolyása és a vele járó tünetek a legeslegjobb esetben is 4–5 órát vesz igénybe. Feltéve, hogy az állat januárban fogamzott meg és júniusban vetélt el, akkor is a magzat már öt hónapos és nem oly kiesi, hogy azt észre ne lehessen venni. Azonkívül a magzataburok éppen rendellenes ellésnél mindig később szokott eltávozni. A pásztornak tehát feltétlen tudnia kell, mi történt a borjuval, feltéve, hogy a pásztor kötelességét teljesítette és a legelőn ott volt. Ehhez hasonló esetről tudomásom nincs. Mindenesetre gyanussá teszi az esetet az, hogy a pásztor egyezni akar, a mit ha tanukkal tud igazolni, feltétlenül felhasználandó a bíróságnál, mert ez arra vall, hogy tudatában van a hibának.

Kukuljevič József.

D. F. A leírt betegség nem önálló bélgyulladás, hanem az ú. n. ronesoló orrhurut, hurutos fejláz, üszkös nátha, rosszindulatú fejbetegség, a melynek a bélgyulladás egyik tünete. A tej elapadása ugyancsak egyik tünete, de nem oka a betegségnek. Előidéző oka sötét, rosszul szellőzött, szennyes talajú istálló, meghülés, hideg időjárás, kifáradás az erőltetett munkában, poshadt ivóvíz. A betegség rendszerint halálos kimenetelű, a bélbántalmat illetőleg a levelében említett kezelés teljesen megfelelő, azonkívül a fejre hideg borogatást kell adni, a szemhéjakat 3%-os bórsav-, lysoform- 1–2% timsóoldattal (a mihez legkönnyebben hozzájut) kell mosogatni napjában többször is. Az orra forró fertőtlenítő folyadékot (pl. 2–3%-os lysoform) gőzét kell belehelteni. Az orrban felgyülemelő ezafatokat ki kell szedni, nagy láz esetén naponta 3-szor 40 gramm antipyrin 1/2 liter vörös borban feloldva kell beadni. Az istállót jól kell szellőztetni, az állatot — ha az időjárás ezt megengedi — lehetőleg friss levegőre és száraz helyre kell hajtani és jóminőségű száraz takarmányról kell gondoskodni. *Dr. Kukuljevič József.*

Állást keres azonnali belépésre 21 éves szakvizsgázott, szakiskolát végzett és két középiskolát végzett férfi, a ki az erdészeti szolgálatban tökéletesen jártas, több évi gyakorlattal bír. Beszél magyarul, tótul és gyengén németül is. Czime a szerkesztőségben. (54.)

Állást keres azonnali belépésre 40 éves, róm. kath., szakvizsgázott, jó bizonyítványokkal rendelkező nő erdőőr, a kinek az erdőőri szolgálatban és a vadászat terén több évi gyakorlata van. Beszél magyarul és tótul. Czime a szerkesztőségben. (55.)

Különösen fővadra nagy járatossággal bíró, vizsgázott vadász, kitünő szarvashívó, állást keres. Czim a kiadóhivatalban. (56.)

HIRDETÉSEK

Pályázat. Néhai gr. Pálffy János bajmócei erdőhivatala területében betöltendő egy pagony és fűrészelő főerdőőri állás.

Javadalmazás: 1200 kor. fizetés, lakás, kert, tűzifa és megszabott állattartás.

Pályázhatnak erdőőri szakiskolát végzett, magyarul, tótul és lehetőleg németül is tudó, jobb képzettséggel bíró egyének. (1. II. 2.)

Pályázatok bizonyítványmásolatokkal, melyek vissza nem adatnak Erdőhivatal Bajmócz címre küldendők.

A tükrös-majori gazdaságban az erdőőri állás üreseedben van. **Csakis szakvizsgázott** kiscsaládú, munkabíró, szerényigényű, hosszabb gyakorlattal bíró oly egyének, kik a nagy vad gondozásában és vadászatban is jártassággal bírnak és az állást azonnal, vagy legkésőbb f. év október 1-ig elfoglalhatják küldjék bizonyítványmásolataikat, melyek vissza nem küldetnek, a tükrös-majori gazdasági intézőséghez, Tükrös-major u. p. Bieske, Fehér megye. (2. II. 2.)

Pályázat. 3404/1913. sz. Kettő, esetleg három erdőőri (II. oszt. altiszti), egy I. oszt. erdőlegényi és egy II. oszt. segéderdőőri állásra.

A szászsebesi m. kir. erdőhivatal pályázatot hirdet kettő, esetleg három erdőőri (II. oszt. altiszti) egy, előléptetés esetén esetleg négy erdőlegényi, egy, előléptetés esetén esetleg négy segéderdőőri állásra.

Az ezen állásokra pályázók az 1879. évi XXXI. t.-cz. 37. §-ában körülírt szakképzettséget, az államerdészet szolgálatában ujonnan belépni kívánók ezenkívül még ép és erős testalkatukat, különösen jó látó-, halló- és beszélőképeességüket kincstári erdészeti orvos, vármegyei főorvos vagy honvéd törzsorvos által kiállított bizonyítvánnyal, valamint életkorukról, családi állapotukról és illetőségükről, eddigi alkalmaztatásukról, nyelvismeretükről, katonai kötelezettségeikről szóló bizonyítványokkal felszerelt és sajátkezüleg írt kérvényeiket 1913. évi szeptember hó 28. napjáig az erdőhivatalhoz nyújtsák be. Szászsebes, 1913. évi augusztus hó 11-én.

M. kir. erdőhivatal.

ÁLLÁSKERESLET ÉS KINÁLAT

Erdőkezelésben, vadászatban, vadak gondozásában, duvadak irtásában teljesen jártas 26 éves, nőtlen, intelligens, szakvizsgázott erdőőr, bármikori belépésre állást keres. Czime a szerkesztőségben. (50.)

Erdőőri szakiskolát végzett, kitünően szakvizsgázott, 32 éves, nő, róm. kath. erdőőr, a ki az erdészeti és a vadászati teendőiben teljes jártassággal bír, a ki négy év óta egy nagyobb uradalomban a védkerületében lévő homoki szőlő kezelésén kívül egy méhészetet is kezel, — 1914 január 1-ére állást keres. Czime meg tudható a szerkesztőségben. (51.)

27 éves, nőtlen, szakiskolát végzett, szakvizsgázott, a fővadtenyésztésben és vadászatban kitünően jártas, több évi gyakorlattal bíró erdőőr állást keres. Czime a szerkesztőségben. (52.)

Horvát-szlavonországi, csiraképes **tölgy-vetőmak-** kot jótállás mellett ószre szállít Goldschmidt Lipót Fiume. Kivánatra külön ajánlatot teszek. (4.)

Termelt fenyőhaszonfa eladás. 77345/1913.sz. A szomolnoki m. kir. erdőgondnokság kerületében a múlt évi széldöntésekből termelt, a szomolnokhutai vasuti állomás mellett fekvő rakodókra részben már kiszállított részben pedig ugyanoda kiszállítandó mintegy 40,000—45,000 tömörköbméter 12—25 cm. közép-átmérőjű fenyőhaszonfa zárt írásbeli ajánlatok útján eladásra bocsáttatik.

Kikiáltási ár tömörköbméterenkint 9 kor. 80 fill., azaz kilencz korona nyolczvan fillér.

Bánatpénz 20 (huszezer) korona.

Az ajánlatok legkésőbb 1913. évi szeptember hó 2-án déli 12 óráig nyújtandók be a tótsóvári m. kir. erdőhivatalnál, a hol azok szeptember hó 3-án délelőtt 10 órakor nyilvánosan felbontatnak.

A versenytárgyalási feltételek, ajánlati űrlap és boríték a tótsóvári m. kir. erdőhivatalnál megtekinthetők, illetőleg beszerezhetők.

Budapest, 1913. évi augusztus hóban.

(5.) **M. kir. földmívelésügyi miniszter.**

Pályázati hirdetmény. 5136/1913. sz. Nyitra vármegyében, Nyitra állomáshelylyel a védkerületi állás megüresedvén, arra ezennel pályázatot hirdetek.

Ezen állással 500 kor. bérfizetés, 100 kor. lakbér, 140 kor. utiátalány, 60 kor. tűzifaváltság, azaz összesen 800 kor. évi javadalmazás van összekötve, mely a beosztott erdőbirtokosok által megfelelő előleges havi részletekben szolgáltatik ki.

Pályázhatnak oly magyar honpolgárok, kik a magyar nyelvet szóban és írásban tökéletesen bírják, a tót nyelvben is jártasak, ép, erős testalkatúak, a mit hatósági orvosi bizonyítvánnyal igazolni tartoznak, egyuttal pedig az 1879. évi XXXI. t.-cz. 37. §-ában előírt kel-
lékeknek megfelelnek.

A kellően felszerelt és sajátkezüleg írt kérvények f. évi szeptember hó 9-ig a nyitrai m. kir. járási erdőgondnoksághoz nyújtandók be. A kitűzött határidőn túl beérkezett, valamint a kellően fel nem szerelt kérvények figyelembe vétetni nem fognak.

Az állás betöltése hivatalos helyiségemben megtartandó választás útján fog történni s arra f. évi szeptember hó 12. napjának délelőtti 10 óráját tűzöm ki.

A megválasztott erdőőr a választás jóváhagyása után tartozik állását elfoglalni.

Nyitra, 1913. évi augusztus hó 13-án.

(6.) **Thomóry** szolgabíró.

Fiatall intelligens német erdész, ki több országban nyert 10 évi gyakorlattal bír, erdészeti vizsgát tett, középiskolát végzett, magyarul is beszél, erdész állást keres. Jó és szorgalmas munkás úgy az irodában, mint a pagonyban. Lemp Ferencz erdész Balatonendréd (Somogy m.) (7.II.1.)

Pályázati hirdetmény. II. 462. sz./1913. eh. A komáromi m. kir. járási erdőgondnokság kerületében megüresedett tatai járási erdőőri állomásra ezennel pályázat nyittatik.

Az erdőőr lakhelye Tata község, Komárom vmegyében. Évi összes javadalmazása 900 kor., havi előleges és egyenlő részletekben fizetve.

Pályázók felhivatnak, hogy szakvizsgálati, orvosi és szolgálati bizonyítványaikkal és születési anyakönyvi kivonattal felszerelt és sajátkezüleg írt kérvényeiket 1913. évi szeptember hó 15-ig a komáromi m. kir. állami erdőhivatalhoz nyujtsák be.

Később beérkező kérvények figyelembe nem fognak vétetni.

A kérvényben megemlítendő, hogy pályázó a magyar nyelven kívül még milyen nyelveken beszél és hogy katonai kötelezettségének miként tett eleget.

Kelt Komáromban, 1913. évi augusztus hó 22-én.

(8.) **M. kir. állami erdőhivatal.**

Pályázati hirdetmény. 4865/1913. sz. A vinkovcei kir. főerdőhivatal kerületében három nyugdíjazás esetén négy II. oszt. erdészeti altiszti (erdőőri) állásra pályázat nyittatik.

Altisztté csak az nevezhető ki, a ki: 1. feddhetlen előéletű, 2. a ki 24. életévét betöltötte, 3. erdőőri szakvizsgát jó sikerrel letette, 4. a ki a hivatalos nyelvet szóban és írásban teljesen bírja, 5. a ki ép és erős testalkatú, jó látó, beszélő és halló képességgel bír, a mi pedig járási vagy honvédorvos által kiállított bizonyítvánnyal igazolandó.

A felsorolt okmányokkal felszerelt, sajátkezüleg írt kérvények legkésőbb folyó évi október hó 15-ig az alulírott kir. főerdőhivatalhoz benyújtandók.

Vinkovce, 1913. évi augusztus hó 22-én.

(9.) **Kir. főerdőhivatal.**

Egy drb. szelidített **lármas sas** eladó 15 koronáért Lahmer Frigyes urad. erdésznel, Egyedszentkirályt. (10.)

Pályázati hirdetmény. 6429/1913. sz. A beszercebányai m. kir. erdőigazgatóság kerületében újabb szervezés és nyugdíjazás folytán hét főerdőőri és három erdőőri, illetve öt főerdőőri, öt erdőőri, továbbá egy első- és egy másodosztályú erdőlegényi állás, előléptetés esetén 10 erdőőri, nyolcz első- és nyolcz másodosztályú erdőlegényi, esetleg öt másodosztályú erdőlegényi és három másodosztályú segéderdőőri állás üresedik meg, a melyekre az alábbi állományszerű illetmények élvezetével ezennel a következő pályázat nyittatik.

I. A pályázatra kiírt állások közül három erdőőri (vagy főerdőőri) állás a műszaki segédszolgálat ellátása végett szerveztetvén (és p. kettő az építkezési- és egy az erdőrendezési segédszolgálatnál), az ezen állásokra pályázók felhivatnak, hogy az erdőőri szolgálathoz megkivánt, a II. pont alatt megnevezett törvényes kellékeken kívül igazolják még a nagyméltóságú m. kir. földmívelés-

ügyi miniszter úrnak f. évi 76,783. I. B-1. sz. szabályrendelete folytán az államerdők, vagy az állami kezelésbe vett egyéb erdők valamely igazgatási hivatalának bizonyítványával és pedig:

A) az építkezési műszaki segédszolgálat ellátására szervezett állásokra pályázók:

1. hogy kisebb tervek és költségvetések elkészítésében, nagyobb tervek másolásában, épületek, építmények és azok helyszínrájzának felvételében és ugyanezek helyszíni kitűzésében, utak lejtmeretezésében, a lejtmeretezési adatok megrajzolásában, utak és vasutak kereszt-szelvényeinek felvételében és megszerkesztésében, az útépitési munkák végrehajtásában, végül a vízi- és magasépítési munkáknál felmerülő kisebb műszaki teendőknél kellő gyakorlati ismeretekkel bírnak;

2. hogy az építkezési műszaki szolgálatnál legalább két évig teljesítettek gyakorlati szolgálatot;

B) az erdőrendezési műszaki segédszolgálat ellátására szervezett állásra pályázók:

1. hogy a delejtű-tájéolóval (boussole) való felmérésben, a felmérések eredményeinek felhordásában (térképelésben), a térképrajzolásban, valamint az egyszerűbb térszámítási eljárásban a kellő gyakorlati ismeretekkel bírnak;

2. hogy az erdőrendezési műszaki szolgálatnál legalább két évig teljesítettek gyakorlati szolgálatot.

Ezen utóbbi feltétel (úgy az erdőrendezési, mint az építkezési műszaki szolgálatra pályázóknál) a m. kir. erdőéri szakiskolák továbbképző tanfolyamát jó sikerrel végzett egyéneknek oda módosul, hogy azoknál egy évi gyakorlati szolgálat igazolása is elégséges.

Megjegyeztetik, hogy a fent megszabott kellékekkel bíró, az építkezési műszaki segédszolgálat ellátására alkalmasnak talált azon két legjobb minőségű erdőőr, a kik igazolják, hogy:

1. ezen műszaki segédszolgálatnál kifogástalanul hat évet töltöttek el;

2. a kik ezeken kívül a kőműves- és ácsmesteri vizsgát is letették és erről oklevelet mutatnak be, mindjárt főerdőörökké fognak kineveztetni.

Tájékoztatásul közöltetik még, hogy azok az altisztek, a kik a műszaki segédszolgálatnál hat évet kifogástalanul töltenek el, az igazgatási hivatal altiszti állományában történő első üresedés alkalmával a fent idézett szabályrendelet értelmében főerdőörre léptetendők majd elő.

II. A pályázatra kiírt többi főerdőéri, erdőéri stb. állásra pályázók felhivatnak, hogy az 1879. évi XXXI. t.-cz. 37. szakaszában körülírt szakképzettséget, a m. kir. kincstári erdészeti szolgálatába ujonnan belépni kívánók ezen felül ép és erős testalkatukat, különösen jó látó-, beszélő- és hallóképességüket kincstári erdészeti orvos, vármegyei főorvos, avagy honvédtörzsorvos által kiállított bizonyítvánnyal, valamint az életkorukról, illetőségükről, eddigi alkalmaztatásukról, nyelvismerteikről, katonai kötelezettségükről szóló bizonyítványokkal felszerelt és sajátkezűleg írt kérvényeiket 1913. évi szeptember hó 20-ig alulírt erdőigazgatóságnál nyujtsák be.

A főerdőéri állásokkal 800 kor. fizetés és 200 kor. személyi pótlék, az erdőéri állásokkal 600 kor. fizetés és 100 kor. személyi pótlék, továbbá természetbeni lakás, vagy ennek hiányában a törvényszerű lakbér és egyéb rendszeresített illetmények; az erdőlegényi állásokkal 700, illetve 600 kor. évi szegődménybér, természetbeni lakás vagy törvényszerű lakbér és egyéb rendszeresített illetmények, a segéderdőéri állással pedig 600 kor. évi szegődménybér s lakás vagy lakpénz és az egyéb rendszeresített illetmények élvezete van egybe-kötve.

Besztercebánya, 1913. évi augusztus hó 24-én.

(13.) *M. kir. erdőigazgatóság.*

Termelt tölgy és szil rönkfa eladása. 2556/1913. sz. A lippai m. kir. főerdőhivatal kerületéhez tartozó csálai m. kir. erdőgondnokság hunkovai múlt évi vágásában házilagosan termelt és az arad-óbudrogi kavicsolt út mentén levő «Vereskereszt» nevű farakodón (mely farakodó az aradi vasuti állomástól mintegy hét kilométerre fekszik) készletezett 749-03 m³ tölgy rönkfa és 14-41 m³ szil rönkfa három eladási csoportra megosztva, zárt írásbeli ajánlatok útján fog eladatni.

Az írásbeli zárt ajánlatok legkésőbb 1913. évi szeptember hó 15-ik napjának déli 12 órájáig nyujtandók be a lippai m. kir. főerdőhivatalnál, a hol azok szeptember hó 16-án délelőtt 9 órakor fognak nyilvánosan felbontatni.

Az árverési, egyuttal szerződési feltételek a faanyagok eladási csoportjainak és kikiáltási árainak kimutatása, ajánlati úrlap és boríték a lippai m. kir. főerdőhivatal és az Aradon székelő csálai m. kir. erdőgondnokságnál (Zrinyi-utca 5. sz.) díjmentesen szerezhetők meg.

Lippa, 1913. évi augusztus hó.

(14.) *M. kir. főerdőhivatal.*

Pályázati hirdetmény. 669/1913. sz. Alulírott községi előljárárság az üresedésben lévő községi erdőéri állásra ezennel pályázatot hirdet.

Az erdőéri javadalmazás évi 800 kor. készpénz-fizetés havi előleges részletekben, természetbeni (bérelt) lakás, 20 ürköbméter tüzi a házhöz szállítva, négyszer ismétlődő 50—50 kor. ötödéves korpótlék.

A szakvizsga letételét igazoló bizonyítvánnyal, továbbá születési s az eddigi működésről szóló bizonyítvánnyal okmányolt pályázati kérvények Pónik községi előljárárságához folyó évi szeptember 20-ig beterveztendők.

Magyar nyelv szó- és írásbeli, tót nyelv szóbeli bírása kötelező.

Szakvizsgával nem rendelkező pályázók esetén kiszolgált csendőr- és katona-altisztek kérvénye is figyelembe fog vétetni.

Pónik (Zólyom m.), 1913. évi augusztus 26.

(15.) *A községi előljárársága.*

Egy pár uhú, szép példányok, sürgősen eladók. Értekezni nálam lehet. Gáspár József vadász, Algyógy.

(12.)

1-2-3 éves tölgycesemetét,

kocsányos és kocsánytalant megvételre keresek. Szives ajánlatokat «Tölgy» jeligére a kiadóhivatalba kérek. (11.M.3.)